

KUPNY (45) ai

kupny (44), **kupni** (1) *ZapKościer 1585/57* [może A f du od kupny].

sg m N kupny (8). ◇ G kupn(e)go (1). ◇ D kupn(e)mu (1). ◇ A kupn(e)go (4). ◇ I kupnym (2).
◇ f N kupnã (5). ◇ G kupn(e)j (2). ◇ A kupną (1). ◇ I kupną (1). ◇ n N kupn(e) (1). ◇ G kupn(e)go
(1). ◇ A kupn(e) (1). ◇ pl N m pers kupni (4). subst kupné (3); -é (1), -(e) (2). ◇ G kupnych (3). ◇
A m pers kupn(e) (2). subst kupn(e) (3). ◇ D kupnym (1). ◇ I f kupnémi (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. *Kupiony, nabyty; empticius Mącz, Calep; emptivus Cn (32)* : á gdzieby role kupne były/
ztakowey też niemoże kmięć wltác áliżby záfádził dobrym kmięciem *UstPraw Fv, Fv, F2, G4v*; fkd
[z Sycylii] zboża dofyć w okręciach przywieźli/ iedno zá pieniądze drugie dárem od Aryftodemá
Tyránná. [...] niektorzy chcieli áby to zboże od Tyránná było dano póspolitym ludzynom ná żywnóść/
á kupne zá máłe pieniądze przedawác. *BielKron 108v; Mącz 102c, 320a; Calep 360b; SarnStat 399,*
1241.

kupny od kogo (1): Dali Panowę dzyęczelńczy 2 wloczyę na zobanczu Ktore myeli Kupnyę ot
Iachima wargowłkego *ZapKościer 1585/57.*

kupny za co (3): A ták koniecznie sługá domá národzony/ y kupny zá pieniądze [*emptus argento*]/
będzie obrzezan *BibRadz Gen 17/13, Gen 17/23, 27.*

Wyrażenia: »dziewka, miłośnica, niewolnica kupna« [szyk 1 : 2] (1 : 1 : 1): *BielKom F3v*; [*Turcy*]
Miłośnic kupnych co chcą mogą mieć przy żonach *BielKron 165v, 261.*

»sługa, słuźebnik kupny« = *niewolnik* [szyk 11 : 4] (14 : 1): *BibRadz Gen 17/13, 23, 27;*
Mieśczańie przez kupne sługi orzą role BielKron 261, 44v, 446, 450v, 451, 451v [2 r.], 452, 459v;
RejPos 32v, 158; y to wiém/ zem ia niewolnikiem/ A páńłkim oto kupnym ięstem słuźebnikiem.
GosłCast 59.

Szereg: »bądź kupny, bądź darowny« (1): Więc ty/ bądź kupny/ bądź też y dárowny Miey łobie
fátetek (ia rádżę) wárowny. *KlonFlis E4v.*

a. *W funkcji rzeczownika: niewolnik (2)* : [*królowie egipscy*] nie chowáli ná dworze swoim żádneho
sługi ktoryby byl czego ołobnego nie vmiál/ ták wolni/ kupni/ iáko kápłani *BielKron 9, 44v.*

2. *Związany z transakcją kupna (1)* :

Wyrażenie: »kupnym obyczajem« = *przez kupno, przez zakup (1)*: Iákimże to tedy práwem czynią
ci/ ktorzi nie mocą/ áni fzáblą/ ále ábo przez dźiedzictwo/ áłbo przez dárowanie/ ábo kupnym
obyczáiem [*vel haereditate, vel donatione, vel ex empto*] doftawfzy imienia źle go vżywáią *ModrzBaz*
48v.

3. *Taki, którego się kupuje, który jest przeznaczony na sprzedaż; empticius, mercenarius, venalis*
Cn (6) : Sprawiedliwość kupna ná fwiecie. *RejWiz 102 marg, Dd3; BielKron 339v; GosłGosp 82;*
pieniądze wymyślono, áby były miarą kupnych rzeczy wólzelákich. *SarnStat 1269.*

W przeni (1) :

Wyrażenie: »kupna wargá« = *przemawianie, obrona w sádzie za pieniądze (1)*: Dość męki gdzie fałż
zdobią A kupną wárgą práwdę iák chcą robią. *RybGęśli C2.*

4. *Otrzymany, pozyskany, nabyty (6)* :

Przeciwstawienie: »kupny ... przyrodzony« (1): A też [cnota] kupna nie dobra lepsza przyrodzona
RejWiz 77v.

Wyrażenia: »przyjaciel kupny« [szyk 3 : 1] (4): A tu iuż rozumiey omylność przyjacielá kupnego
RejAp 152v, 152v [2 r.], Ee4v.

»kupne szczęście« (1): Kupne łzczęście nie trwáke/ piáał Ian z Tarnowa *Prot* D.

Synonimy: 3. nabyty, pozyskany.

Cf KUPNE, **WSZYSTKOKUPNY**